

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ára :
Egész évre 2 forint.

Szerkeszti: **JESZÉNSZKY PÁL**,
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK
ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVEZŐJE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédtisztéknek 2 frt 50 kr.

Meghívó

a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete f. évi október hó 23-án, azaz szerdán d. u. 3^{1/2} órakor a „Köztelek“ tartandó választmányi ülésére.

Tárgysorozat :

1. Két jegyzőkönyv - hitelesítő tag küldése.
2. Jelentés az egyesület nyári működéséről és a tagmozgalomról.
3. Pénztári jelentés.
4. Számvizsgáló-bizottság összehívása.
5. Ügyészi jelentés.
6. Segélyezést kérő folyamodványok elintézése.
7. Jelentés a „Hatvanvidéki gazdatiszti kör“ megalakulásáról.
8. Folyó ügyek. *Az elnökség.*

Meghívó.

A Mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíjintézete folyó évi október hó 23-án (szerdán) d. u. 4 órakor a „Köztelek“ tartandó igazg.-választmányi ülésére.

Tárgysorozat :

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Ügyvezetői jelentés.
3. A szeptember havi nyersmérleg előterjesztése.
4. Előterjesztés a nyugdíjintézet reorganizációja tárgyában.
5. Folyó ügyek. *Az igazgatóság.*

Értesítés.

Azon tagjainknak, kik tagdíjfizetési kötelezettségeiknek még eleget nem tettek, folyó hó 16-án *postai megbízást* küldöttünk.

Tisztelettel kérjük e megbízások kiváltásával tagdíjhátralékokukat kiegyenlíteni.

Az ügyvezetőség.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1901. évre tagdíjaikat szept. 21-től okt. 14-ig beküldötték : 10 koronát : Bittó Jenő, Gáyer Pál, Juhász Kálmán, Karay Károly, Perján Gyula, Sándor Lajos, Schindler Richárd, Schweitzer Pál.

5 koronát beküldötték : Korchmáros János, Serák János, Sándor Lőrincz, Szemes Árpád.

1902-re 10 koronát beküldött Schindler Richárd.

Földbirtokosok figyelmébe.

A Gazdatisztek Országos Egyesülete irodájában sok állást kereső gazdatiszt van előjegyezve, kiknek bizonyítványmásolatait és egyéb okmányait is rendelkezésére állanak. Tisztelettel kérjük a gazdatisztek alkalmazni óhajtó földbirtokosokat, hogy bizalommal egyesületünkhöz fordulni sziveskedjenek, amely készségesen és teljesen díjtalanul ajánl megfelelő gazdatisztek.

Az előjegyzett gazdatisztek bizonyítványmásolatait az egyesület irodájában megtekinthetők, illetve betekintés végett az állást betölteni óhajtó földbirtokosoknak bérmentesen megküldetnek. *Ügyvezetőség.*

Id. Pleszky Antal †.

A gazdatiszti karnak egy érdekes tagja, Id. Pleszky Antal, egy igazi gazdatiszt a régi fajtából költözött el a múlt szeptember hó 23-án az élők sorából. Mint ember jószívű, szerény, józan és mértékletes mindenben, példás családapa, vendégszerető házigazda, vigkedélyű még a legnagyobb gondjai közepette is.

Mint gazdatiszt fáradhatlan, erélyes, de igazságos. Mint gazda tapasztalt, széleskörű ismeretekkel, nagy olvasottsággal és páratlan praxszissal.

Nincs a gazdaságnak oly ága, amit ő alaposan ne ismert volna ; amely fiatalember hozzá került, az ugyan tanulhatott tőle ha akart, mert Pleszky nagy tudása mellett szívesen, sőt örömmel oktatta a nála fiatalabbat.

Pleszky már igen fiatalon, az ötvenes években lépett a gazdasági pályára és egyedül saját erejéből is igen sok mellőztetés után küzdte fel magát a főtisztviselésre. A br. Sina uradalmakban kezdő pályáját, a kiterjedt, nagy uradalom minden részében működött és a midőn ezen uradalmak egyike — a tolnai — eladatott, az új birtokosok megtartották Pleszkyt, kiből felismerték a nagyon használható embert, de azután mégis csak ismét belépett a Sina örökösök szolgálatába, ahol részére fel volt tartva a hely. A Magyar Gazdatisztek Egyesületének kezdettől fogva tagja volt.

A boldogult Simongáton — Somogyban — halt meg, sok ismerőse és barátja igaz fájdalomra. Nyugodjék békével !

A gazdatiszti nyugdíjintézet reorganizációja.

Levél a szerkesztőhöz!

A „Gazdatisztek Lapja“ múlt számában „Levél a szerkesztőhöz“ czim alatt H. G. ur egy táblázatot közöl, mely szerinte, jobban vonzaná a gazdatisztek egy nyugdíjintézetéhez. Ezen táblázat szerint a biztosítási feltételek volnának :

1. Bármikor bekövetkező rokkantságnál kapna a fél évenként 100 koronát.
2. Aggkori végkielégítés a 60—65 életkorban 1000 korona.
3. Az aggkori végkielégítés előtt bekövetkezett halál esetén a család, vagy a törvényes örökös 1000 koronát kap.
4. A díj a kikötött tartamig fizetendő, de megszűnt a díj fizetése, ha az illető előbb meghalt, vagy munkaképtelen lett.

Ezen feltételeknek megfelelően a fizetendő évi díjakat kiszámítottam azon halandósági

táblázat szerint, amely a többi táblázatnak is alapul szolgált. Ezek szerint fizetni kellene :

A biztosítás tartama	Kor a be-lépéskor	Évi díj koronákban
40 év	20	21.74
	21	22.25
	22	22.81
	23	23.46
	24	24.08
35 év	25	24.74
	26	26.88
	27	27.68
	28	28.42
	29	29.26
30 év	30	30.16
	31	31.11
	32	32.29
	33	33.22
	34	34.29
30 év	35	35.22
	36	36.20
30 év	37	37.30
	38	38.42
30 év	39	39.72

Példa :

Egy 35 éves gazdatiszt kíván 1000 korona rokkantsági nyugdíjat, 10,000 korona aggkori és 10,000 korona özvegyi végkielégítést biztosítani 30 évi biztosítási időtartamra.

Ezen biztosításért fizet évenként 397 korona 20 fillér díjat. A díj fizetendő a rokkantság beálltaig, vagy a biztosított haláláig, de legtovább 30 évig, vagyis a biztosított 65-ik koréig.

A fizetendő 397 korona 20 fillér évi díjért biztosít magának :

1. ha a biztosítás tartama alatt bármikor munkaképtelenné válik : évi 1000 korona rokkantsági nyugdíjat ;

2. ha 65-ik koréig eléri, habár rokkantsági nyugdíjat élvezett is, kap 10,000 korona végkielégítést ;

3. ha 65-ik koréig megelőzőleg bármikor elhal, habár előzőleg rokkantsági nyugdíjat élvezett is, özvegye, illetőleg gyermekei kapnak 10,000 korona végkielégítést.

Bármikor áll be a rokkantság, ezzel a díjak fizetése — a biztosítás változatlan épségben maradása mellett — megszűnik.

Összehasonlítva a jelen táblázatot az említett lapban közölt díjakkal, kitűnik, hogy jelen díjtáblázat

A biztosítás tartama	Kor	koronával olcsóbb	drágább
40 év	20	—	0.36
	21	—	0.13
	22	0.13	—
	23	0.39	—
	24	0.76	—
35 év	25	1.13	—
	26*	—	1.30
	27	—	1.18
	28	—	0.86
	29	—	0.65
30 év	30	—	0.21
	30	0.20	—

A biztosítás tartama	Kor.	Koronával olcsóbb	drágább
30 év	30	—	1.24
	31	—	1.02
	32	—	0.52
	33	—	0.07
	34	0.56	—
	35	1.16	—

(A * alatti díjtételnél az említett lapba sajtóhiba csuszhatott be, mert lehetetlenség, hogy a 25 évesnek kevesebbet kelljen fizetnie, ha 35 évi tartamra köti a biztosítást, mintha 40 évi tartamra.)

Tényleg ez sem más, mint a nyugdíjbiztosításnak egy bizonyos neme és így az egyesület működési körébe tartozik s abba fel is vehető, anélkül, hogy alapszabályváltoztatást tenne szükségessé.

Nem vállalkozhatik azonban az egyesület arra, hogy orvosilag vizsgálta meg a jelentkezőket. Hanem e helyett kénytelen bizonyos carencz-időt kikötni. Legcélszerűbb volna 5 carencz-évet kikötni; de visszaadni a díjakat kamat nélkül, ha a várakozási időn belül valék esedékessé valamely összeg. Ez esetben a díjak olcsóbbak volnának, mint a milyen díjakat a fentebbi táblázat mutat.

Bogyó Samu.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Nagyon köszönöm, hogy Bogyó tanár urnak, a nyugdíjintézet szakértőjének, a „Gazdatisztek Lapja“ mult számában „Levél a szerkesztőhöz“ című közleményemre adott véleményét velem szíves volt közölni, mielőtt e lap hasábjain megjelent volna. Így azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy észrevételeimet Bogyó tanár ur véleményére annak megjelenésével egyidejűleg tehetem meg.

Örvendek annak, hogy intézetünk szakértője az általam felvetett eszme kivihetősége ellen nemcsak kifogást nem tesz, hanem az ajánlott biztosítási módozatot egyenesen a nyugdíjintézet működési körébe tartozónak jelenti ki. E kijelentése azon reményre jogosít, hogy a nyugdíjintézet reorganizációja kérdésének tárgyalásánál az igazgatóság sem fogja tervezetemet figyelmen kívül hagyni.

Elvi kifogás tervezetem ellen a szakértő ur által nem emeltetvén, annak esetleges életbeléptetését azon körülmény, hogy a díjszámításban köztünk némi eltérések vannak, nézetem szerint nem gátolhatja. Hiszen az egész különbség a két számítás közt csak annyi, hogy az 5 táblázata a csillaggal jelölt tételnél tényleg előfordult hiba leszámításával átlag 20 fillérrel drágább. Oly csekély eltérés, mely figyelmet nem is érdemel.

Fontosabb ennél az a kijelentése, miszerint az egyesület a jelentkezők orvosi megvizsgálására, amit én elengedhetlen követelményként állítottam fel, nem vállalkozhatik. Az orvosi vizsgálat helyett 5 évi várakozási idő kikötését ajánlja. E propozícióra vonatkozólag nekem némi aggályaim vannak, amelyeket kifejezésre juttatni már most megragadom az alkalmat. Attól tartok ugyanis, hogy az ötévi carencz-idő kikötése által a proponált biztosítási módozat sokat veszít vonzó erejéből, mert a belépő tag 5 éven át fizeti a díjakat, anélkül, hogy tényleg biztosítva lenne, reá nézve a biztosítás valójában csak a hatodik évvel kezdődvén, míg ha orvosi vizsgálat alapján vétetik fel, a biztosítás az első díjrészlet lefizetése után azonnal érvénybe lép, jobban mondva a nyugdíjintézet szolgáltatási kötelezettsége azonnal beáll.

Viszont a nyugdíjintézet érdekei szempontjából is sokkal megnyugtatóbb volna, ha a tag orvosi vizsgálat alapján vétetnék fel. Nem ismerem a t. szakértő urnak ez irányban táplált nézetét, mert adott véleményét az orvosi vizsgálat elejtését illetőleg nem motiválja. Ezért bátor vagyok kérdezni, hogy oly egyéneket, a

kiknél az öröklési viszonyok terheltek, p. o. oly fiatalabb koru egyéneket, akiknek családjában gyakori a tüdővész, vagy oly elemedetebb koruakal, kiknek családjában gyakran fordult elő rákbetegség, orvosi vizsgálat nélkül, öt évi carencz-idő kikötése mellett nyugodtan, veszély nélkül el lehet-e biztosításra fogadni? Nekem e tekintetben aggodalmaim vannak.

Mindezek azonban oly részletkérdések, melyek a tárgyalások folyamán bizonyára megnyugtató megoldást fognak nyerni. E kérdésekkel tehát itt nem is kívánok bővebben foglalkozni. De ha megengedi a t. szerkesztő ur, e lap szűk terének megfelelő keretben megkísérlem kiegészíteni, illetőleg kibővíteni a mult számban tett javaslatomat oly irányban, hogy az a nyugdíjintézet reorganizációjának valóban alkalmas eszközevé váljék.

A mult számban közölt biztosítási módozat három czélt ölel fel és valósít meg. Nyújt nyugdíjbiztosítást rokkantság esetére, ellátást biztosít tőkében a biztosított tagnak aggkorára, gondoskodik tőkével az idő előtt elhalt tag özvegyéről és gyermekéről. Módot nyújt tehát a gondos családapának arra, hogy magáról és családjáról minden eshetőséggel szemben gondoskodhassék. Amde nagyon jól tudjuk, hogy életviszonyai és igényei majdnem minden embernek különbözők és akarva, vagy nem akarva az életbiztosítási módozatok megválasztásánál is azokhoz alkalmazkodik és számtalan az életben az olyan eset, amelyre közölt díjtáblázat nem alkalmazható.

Arra kell tehát törekedni, ha czélt akarunk érni, hogy lehetőleg mindenkinek igényét kielégíthessük oly biztosítási módozatok nyújtása által, melyek az illetőket, az ő nézetük szerint leginkább kielégítik.

Az én szerény nézetem szerint tehát a közölt díjtáblázaton kívül, ugyanazon alapon, még a következő biztosítási módozatok volnának megkonstruálendók és táblázatilag kiszámítandók:

1. Azok számára, akik özvegyeik, illetőleg családjuk részére a magukénál kisebb végkielégítést kívánnak biztosítani, szerkesztendő egy táblázat 100 K. rokkantsági nyugdíjjal 1000 K. aggkori és 500 K. özvegyi végkielégítéssel.

E táblázatot példával nem illusztrálom, mert a feltételek és nyújtott előnyök a közölt táblázattal azonosak. A díjak azonban, mivel az özvegyi végkielégítés csak felényi, megfelelően alacsonyabbak lesznek.

2. Agglegények számára, kiknek családi ellátásról nem kell gondoskodniok, kidolgozandó egy díjtáblázat 100 K. rokkantsági és 1000 K. aggkori végkielégítésről.

Példa: Egy 30 éves gazda biztosít 30 évi tartalommal 5000 K. rokkantsági nyugdíjjal és 5000 K. aggkori végkielégítéssel.

Ezért fizetendő a díj a rokkantság beálltaig vagy a biztosított haláláig, de legtovább 30 évig.

A díj fejében biztosít magának:

a) ha a biztosítás tartama alatt bármikor munkaképtelenné válik, évi 500 korona rokkantsági nyugdíjjal;

b) ha a 30 évi biztosítási tartam elteltével még életben van, kap 5000 korona végkielégítést.

Ha a biztosított tag nem válik munkaképtelenné és a 30 évi biztosítási időtartamon belül elhal, a nyugdíjintézet minden ellenszolgáltatás kötelezettsége alul mentesül.

3. Oly családapák számára, akik biznak magukban, hogy míg élnek és munkaképesek, úgy önmagukról, mint családjuk fentartásáról kellően gondoskodni tudnak és ezen oknál fogva s mert évi bevételeiket tulságos magas biztosítási díjakkal nem akarják terhelni, aggkori végkielégítést biztosítani nem kívánnak, oly díjtáblázat dolgozandó ki, amely csak rokkantsági nyugdíjjal és halál esetére a családnak végkielégítést nyújt.

A táblázat szóljon 100 K. rokkantsági nyugdíjról és 1000 K. végkielégítésről a család részére.

Példa: Egy 35 éves gazdatiszt biztosít 1000 K. rokkantsági nyugdíjjal és 10,000 K. végkielégítést családjára részére.

Ezért fizetendő a táblázat szerinti díj a rokkantság beálltaig, de legtovább a biztosított tag haláláig.

A díj fejében biztosít magának:

a) ha bármikor munkaképtelenné válik évi 1000 K. rokkantsági nyugdíjjal.

b) bármikor bekövetkező halála esetére családjának fizetendő 10,000 K. végkielégítést.

Ugyanezen díjtáblázat a szerényebb igényűek részére 100 K. rokkantsági és 500 K. családi végkielégítésről is kidolgozandó.

Ezen táblázatok keretében mindazok, a kik előnyt adnak a aggkori és özvegyi nyugdíjbiztosítás felett a végkielégítési összeg biztosításának, lehetőleg meg fogják találni az igényeiknek, anyagi helyzetüknek és családi viszonyaiknak megfelelő biztosítási módozatot, melynek segítségével a jövőről gondoskodhatnak.

Az itt felsorolt biztosítási módozatok díjtételeit nem számítottam ki, mert nem akartam felesleges munkát végezni. Mindaddig ugyanis, míg e módozatok realizálása elvileg eldöntve nincs s míg meg nem állapítottott, hogy orvosi vizsgálat mellett, vagy a nélkül legyenek-e életbeléptetendők, a díjtételek kiszámítása czéltalan, mert aszerint lesznek magasabbak vagy alacsonyabbak, amint egyik vagy másik irányban az igazgatóság határozni fog. Annyit azonban, a már közölt táblázatnál eszközölt számítások alapján már most bátran kijelenthetek, hogy orvosi vizsgálat mellett a díjak, bár e módozatok rokkantsági nyugdíjbiztosítást is nyújtanak, alig valamivel lesznek magasabbak a biztosító intézetek tisztán csak tőkebiztosítást nyújtó tételeinél, ha pedig 5 évi várakozási idő fog kikötetni, akkor azoknál valamivel még alacsonyabbak lesznek, úgy hogy e téren a nyugdíjintézetvel egyetlen biztosító intézet sem fog versenyre kelhetni.

Gyakran és sok oldalról hallottam hangsúlyozni, hogy a gazdatiszt viszonyainak inkább megfelel a tőke, mint a nyugdíjbiztosítás; innen van — mondják — hogy alig van gazdatiszt, kinek életbiztosítási kötvénye ne volna, holott a nyugdíjintézet annyi ezer gazdatiszt közül eddig 150-et sem birt tagul megnyerni.

Ha a dolog csakugyan így áll és a gazdatisztek az életbiztosításnak valóban oly lelkes művelői, akkor ezen javaslatnak realizálása lesz a legalkalmasabb eszköz azon ut elkészítéséhez, amelyen a nyugdíjintézet a gazdatisztekhez hozzáférközhetik; mert teljes lehetetlen, hogy akkor, amidőn a nyugdíjintézet nekik ugyanazon pénzért, melyért most csak tőkét biztosíthatnak, nyugdíjjal is, tőkét is kínál, mégis saját kárukra, érdekeik ellenére, ne a nyugdíjintézethez, hanem továbbra is a biztosító-társaságokhoz forduljanak biztosításaikkal.

Azt a panaszt is hallottam hangoztatni a nyugdíjintézet ellen, hogy az árvákról való gondoskodásra módot nem nyújt. Javaslatom ezt a kérdést is megoldja, mert a családtagok részére biztosított végkielégítés, ha özvegy nem maradt, a gyermekeknek fizetetik ki.

Javaslatom a nyugdíjintézet jelenlegi szervezetébe az alapszabályok megfelelő kibővítésével minden nehézség nélkül beilleszthető. Ajánlom azt az igazgatóság nagybecsű figyelmébe, ki egyébként maradok a t. szerkesztő urnak

Budapest, 1901 okt. 10.

kész szolgája

H. G.

A gazdatiszti képesítés kérdése.

Mélyreható és igen élénk diskusszió tárgyát képezi egy idő óta a szomszéd Ausztriában az a kérdés, hogy vajjon vállalkozhat-e az alárendeltes képesítéssel bíró gazdatiszt egy oly állásra, amelyre csak a magasabb képesítéssel bíró okleveles gazdatiszt nyerhet — kvalifikációja révén — jogot. A gyakorlatból és elméleti felfogásból eredő pro és contra fejtegetések igen tág keretekben mozogtak, a kérdés minden oldalról bőven megvilágított, de oly elvi kijelentés, amely az érdekelteket a hiábán kivezetné, konkrét alakban nem tétetett.

Legutóbb „egy öreg praktikus” nyilatkozott e kérdésben a „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung” hasábjain s úgy hiszem véleménye, amelyet e kérdésben mondott, nagyon sokak helyeslésével találkozok.

Többek között kiemeli azt, hogy a gazdatiszti kiképzés ma mindhárom tanfokozatban (földmivésiskola, közép- és felső tanintézet) megfélemlítően nagy tulprodukeziót szült, miáltal az egyesnek életpályája jelentékenyen megnövekedett. A létérti küzdelem minden téren megindult és a gazdát sem kíméli meg a helyzet nehézségeitől. De itt még a törvényhozás sem segíthet, sem pedig az a harc, az az egyetlenség, amely az egyes elemek között dúl. Ez az egymás ellen való törés nem fog eredményeket létrehozhatni; a kölcsönös érdekeket csak a békés egyetértés és a vállvetett öntudatos közremunkálkodás egyenlítheti ki, a minek bölcsője az egyesülés, a tömörülés.

Tarthatatlannak és abszurdnak mondja ő is azt az állítást — amint ez tényeg az is — hogy a földmivésiskolai tanuló szakiskolai művelődése alapján ugyanazzal a szellemi tevékenységi képességgel bír, mint a közép- vagy felsőbb tanintézetbeli. Aki ilyet állítani mer, annak sejtelve sincs arról, hogy a kulturális kifejlődés az utolsó félszázadban mily óriási haladást tett. A legfőbb támpontot ehhez a mezőgazdasági üzemformák, az ezek fogantatására irányító természettudományi tényezők megismerése és ezen ismeretek fejlesztése képezte. Természettudományi és nemzetgazdasági értelemben képezik ma a mezőgazdasági nagyüzem alapját. Az egyszerű földmivélésből egy mezőgazdálkodási tudomány fejlődött, amelyen az alsóbbiskolai képzettséggel és képességgel által nem lehet uralkodni.

Nem mindegyik fiatal ember rendelkezik idővel, móddal és alkalmal ahoz, hogy magának a legmagasabb előtanulmányokat és szakszerű kiképzést megszerezhesse, másrészt a szellemi képességek sincsenek egyenlőképpen elosztva. A gazdasági szakiskolák három részre osztása annál harmonikusabb és előnyös, mert ezzel a különféle birtok- és gazdálkodási viszonyok az igényük szerint legmegfelelőbb munkaerőt maguknak biztosíthatják stb. Itt ennél a passzusnál már most megállok, mert ebből folyólag akarom elmondani azt, amit cikkem keretében tulajdonképpen elmondandó vagyok.

Nálunk is épny, mint a szomszéd államban, megvannak a földmivésiskolák, a megosztott gazdasági tanintézetek és az óvári akadémia; ezek az iskolák és tanintézetek hivatva vannak a gazdát, földbirtokost és az uradalmakat a megkívántató szakerőkkel ellátni, ami persze közgazdasági szempontból igen fontos és nagyjelentőségű dolog. Csakhogy mindazok a nemes szempontok, amelyek a szakminisztert annak idején ezen iskolák és tanintézetek felállításánál vezérelték, a gyakorlati életben sehogy sem találunk visszhangra. Vegyük a dolgokat úgy, amint vannak. Legyünk egyszer őszinték s mondjuk el végre nyíltan, leplezetlenül a bajokat, amelyeket éreznek és látnak mindazok, akiket ez a téma közelebbről érint.

A kisbirtokos ahelyett, hogy az ő igényeinek, az ő birtoka viszonyainak és gazdálkodási üzemének jobban megfelelő, földmivésiskolát végzett egyént alkalmazná, elkinlódik

maga egy „gazda” segítségével azon a három nyomáson csak azért, mert szerinte a földmivésiskolából kikerült fiatal ember — ur, akinek szerinte nagyobb igényei vannak, semhogy ő ezeket kielégíteni képes volna. A középbirtokos pedig, akinek magasabb képzettségű és szellemileg is fejlődöttebb fokon álló emberre volna szüksége, azt mondja, különösen a gazdatiszti törvény paragrafusainak megállapítása óta, „minek kelljen nekem ezekhez a törvényes rendelkezésekhez alkalmazkodnom egy okleveles gazdatisztnél, akkor, amikor én egészen jól meg lehetek egy földmivésiskolát végzett emberrel, aki olcsó is, szerényebb igényű is, akit felhasználhatok mindenre, amire csak kell; nem vagyok vele szemben semmiféle regardeokhoz sem kötvé, felelődom és elbocsájtom akkor, amikor nekem tetszik” stb.; a nagybirtok pedig azt mondja: „igen, keresek egy embert, aki értsen, tudjon mindent, legyen több évi praksisa, jó bizonyítványa és ajánlólevelei, felveszem egy évi próba-időre (esetleg kauczióval) és kap lakáson, mosáson és világitáson felül néhány száz korona fizetést.

A szakiskolákban nyert gondos kiképzés mellett az ilyen elvi felfogások okán aztán ma például csak Budapesten egyedül több száz állástkereső gazdatiszt létezik. Ez bizonyítja legjobban azt, hogy a kormány jó intencziói miatt valósulnak meg oly nehezen a gyakorlati életben.

Ha a kisbirtokos mériegelni tudná azt, hogy ő, az ő szűk keretű üzemében mily nagy előnyöket biztosíthatna magának azáltal, ha nem egy iskolai képzettséggel nem bíró embert, hanem egy szakiskolázottat alkalmazna, aki a mellett, hogy az ő környezetéhez, egyéniségéhez szerény voltával nagyon is alkalmazkodni tud, abba a kis gazdálkodásba egy kis okszerű kezelési irányt, a jobb jövedelmezőséget biztosító szellemi tanultságot, fokozottabb szaktudást képes belevinni, bizonyára jobban boldogulhatna ennek segédelmével, mint így, amikor a tévhit folytán megmarad a régi szokások mellett s a régi csapáson halad lassu léptekkel a biztos tönk felé, minden segítség nélkül támaszkodva, ostoba — de ravasz — egyedüli segéderejére, arra a parasztagdára, aki a számadást még ma is a botra vésett rovásról olvassa le, ma így, holnap amugy. Denikve ezért aztán a földmivésiskolát végzett fiatal ember pláne akkor, ha tényleg tud is valamit, már most utána lát, hogy valami uradalomhoz, valami birtokra kerüljön be, lehetőleg ispannak. És ez gyakran sikerül is. Sikerült azért, mert a középbirtokos azt mondja: ez nem ur, hanem gazda, aki tud dolgozni és nem jár passziók után, ennek nem kell se fogat, se ló, ez eljár gyalog is. Azzal, hogy ez a jó ember nem ova való, hogy ő ott a hozzá fűződő várakozásoknak megfelelni nem lesz képes, sem a birtokos, sem a folyamodó nem törődik; így aztán mert az egyik nem érzi azt, hogy ebben, a neki magas állásban, magasabb hivatása és fokozottabb kötelemei vannak, amelyeket persze nem ért, a másik pedig nem gondol arra, hogy ettől az alkalmazottjától ő nagyobb eredményeket várhatna, a birtokosnak produktivitása megmarad azon legalsó fokon, amelyen mindig állott, mert nem volt meg az a vezetőkéz, amely a nagyobb eredmények megteremtéséhez értett volna. Hogy lehessen így aztán a kisbirtoktól vagy középbirtoktól a nagyobb produktivitást elvárni. Ismerek nem egy, de három olyan birtokost, akinek 4—5000 holdas gazdaságát egy olyan „tisztartói” meg „főintézői” czimvel felruházott ember vezeti, aki nemcsak hogy semmiféle gazdasági kvalifikációval nem bír, de nem rendelkezik a mezői gazdálkodás menetének legelemibb ismereteivel sem — és boldogul. Miért? mert a birtokos a gazdálkodáshoz nem ért maga sem és mert — tudja a jó Isten miféle számítási alapon megállapított 16 ezer forint jövedelmet a „tisztartói” főnökének kimutatni képes. Ez már elég ahoz, hogy ez a „tisztartói” megállja

helyét, jól beválik. Nagyon világos, hogy ilyen felfogások és körülmények között aztán hiába üti-veri magát az a szegény kvalifikált intelligens, becsületes gazdatiszt, akiben megvannak az előfeltételek ahoz, hogy abból a 4—5000 holdból kihozza azt a jövedelmet, amelyet a fokozottabb produktivitásra törekvés és tudás mellett ki lehet hozni, aki arra a birtokra és birtokosra nézve is valóságos áldás lenne.

Ha a birtokos urak kissé letennének kényelemszeretetükről, csakhamar be kellene látniok, hogy az a bizonyos „egyszerű, igénytelen ember” reájuk nézve nemcsak tiszta kár, hanem egyenes veszedelem. Az ilyennek pláne annak a ki még földmivésiskolát sem végzett, ott van a helye valami kubikosmunkánál dolgozó munkások mellett valami utépítésnél vagy egyebütt, de nem a „tisztartói” székben; annak a földmivésiskolát végzett embernek meg ott abban a kisgazdaságban, amely tőle, vele egy kis fellendülést várhat, de nem ott, ahol az ő korlátozottabb tudása miatt paragon marad sok olyan jövedelmi forrás, amely a magasabb kiképzést nyert ember szemében mosolyogva kínálja magát. Csakhogy persze nem szabad „botos” emberrel beérnie a földbirtokosnak akkor, amikor saját jól felfogott érdekében az intelligencia és szaktudás magas fokán álló kész teljes embert kellene keresvekeresnie, tudását tisztességesen honorálnia, hogy tőle, tudásától ambícióval és örömmel csinált jó jövedelmekre tehessen szert.

De ebben a földbirtokos urakra hivatásos kötelességek is várnak. Előttük nem maradhat mellékes szempont ez, hogy nagyobb arányú birtokokra olyan embert alkalmaznak, aki az ő téves felfogásuk szerint nekik „elég jó”. Mezőgazdasági produktivitásuk követelményei egészen más igényeket támasztanak a közép- és nagybirtok uraihoz és ez elől a követelmények elől nem lehet elzárkózniok az álhittel, hogy az az oda nem való ember a birtok igényeinek „teljesen” megfelel. Méltóztassanak csak egy kissé körültekinteni vagy egy szakavatott ember által körültekinteni azon a birtokon, csakhamar ki fog tűnni, hogy az ilyen ember mennyire nem felel meg sem teljesen, sem részben azoknak a fokozottabb igényeknek, amelyek a produktivitás fejlesztésére hivatott és kényszerült gazdálkodással együtt járnak. Szentül hiszem, hogy ilyen gazdálkodásban, a hova a szakértő szemé csak tekint, mindenütt fogunk hiányokat, ferdeségeket, káros és veszedelmes mulasztásokat, oktalau intézkedéseket tapasztalni, amelyek nem lehetnek arra alkalmasak, hogy a birtok jövedelmezőségét emeljék, hanem azt igenis ezekrelesőkentik. Addig, míg a középbirtok nem kerül lelkiismeretes gondos kezelés alá, nem lehet várnunk azt, hogy a vagyoni helyzet javuljon; addig, míg a tudatlanság rontja azt a birtokot, csak ráfizetéssel lehet számolnunk.

A nagy bajok oryoslását a földbirtokos uraknak itt kell megkezdenniök. meg kell teremteniök a módokat ahoz, hogy a nagyobb produktivitás első fokellékét alkalmazva az okszerű, a mindent kihasználó, mindent pénzébe varázsoló gazdálkodást vezessék be birtokukba és ehez a törekvéshez vezető első, legfontosabb lépést késedelem nélkül megtegyék: azt, hogy szakképzett és a birtokosnak megfelelő gazdatisztet keresne, akit tisztességes fizetéssel is lássanak el, hogy az teljes odaadással, örömmel és gondos lelkiismerettel hozzáláthasson legfontosabb érdeküknek, a birtok rendbehozásának és jövedelmességé tételének megteremtéséhez. Engedjék át a földmivésiskolát sem végzett embereiket annak a munkakörnek, amelyen ők megállhatják talán egész jól helyüket, földmivésiskolát végzett alkalmazottját pedig a kisbirtokosoknak, aki velük boldogulását megszerezheti és aztán szerezzék meg maguknak azt a szakképzett munkaerőt, aki képes lesz a középbirtokon biztosítani azt a produktivitást, amelylyel a középbirtok ismét felvirágzásnak indulhat.

A nagybirtok, az uradalmak, amelyeknek

üzemében a mezőgazdasági iparnak nagy szerep jut és amelyeknek e miatt különösen érdekükben áll az, hogy maguknak a fejlődő gazdasági üzletben felnevelkedő és azzal együtt egy teljes egészébe való tisztigárdát konstituáljanak, reá vannak utalva azokra a — nekik, az ő fejlődésük emelésére készülődő magasabb képzettségű szellemi erőkre, amelyek céltudatos közrehatása csak szilárdított jó eredményeket hozhat létre. Szóval ha úgy rendezkedünk be, hogy minden segéderő a neki való helyen lesz pozícionálva, ott képes is lesz hivatásának megfelelően úgy, hogy abból az összeségre is nevezetes eredmények fognak előállni; de persze itt a garaszkodás elvé a legrosszabb helyen van alkalmazva. Ezeket az embereket meg kell fizetni úgy, hogy megélhessenek, örömmel és odaadással dolgozni képesek legyenek, ismereteiket fejleszteni tudják s így mindent egybevetve az általuk szolgált érdekeknek minél nagyobb hasznára válhassanak. Az intelligens munkaerőnek megélhetéséhez kijáró javadalmazás és jó bánásmód nagyon hálásan fizet az ezáltal elért eredményekben.

Nálunk sokat, nagyon sokat lehet is és kell is produkálni s mert jól értékesíteni nem lehet, hát sokat kell termelni kvantumában és minőségben egyaránt. Ennek előfeltétele pedig a fentebb elmondottakban van megadva. Szivleljék meg az elmondottakat azok a kiket illet. Az a német rittergutsbesitzer az ő 3—400 hektárján ép úgy vagy talán jobban elvan, mint a mi 2000 holdas birtokosunk. Azon a francia földön, amelynek talaja és éghajlati viszonya talán rosszabb — de semmiesetre sem jobb a mienknél — produkálnak 250 q. olyan burgonyát, amelyet 20—22%-ig használnak ki; nálunk 50 q.-t maximális 17%-os átlagkihasználással és így van számtalan példa, amelyre reámutathatnánk, mint olyanra, ahol a kezelésben, a vezetésben keresendő az eredmény. Ilyenek lebegjenek előttünk akkor, amikor „rossz időkről” panaszkodunk, közelebből keressük a bajok kútforrását, aminek első legfőbbikét a fentiekben vázoltam, egyben igazat is adva, annak az „öreg praktikus”-nak, aki tényleg tapasztalatból, az életből mondja el megfigyeléseit, amelyek reánk nézve is nagyon találóak. *d. n.*

Álláshirdetések.

E rovatban díjtalanul közöljük a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete” minden állást kereső tagjának hirdetését 2 hónapon keresztül.

Az állást keresők *bizonyítvány másolataikat* tartoznak irodánkhoz beküldeni.

Az állást adó földbirtokosokat *tisztelettel kérjük, hogy betöltendő állások esetén egész bizalommal szíveskedjenek irodánkhoz fordulni.* Az állás-betöltésre előjegyzett gazdatisztek bizonyítványmásolatait kívánatra bérmentve és díjtalanul küldjük meg; de ezeknek betekintés utáni visszazáraztatását kérjük. Elegendő csupán az illető hirdetés előtt álló számra hivatkozni.

E rovat díjtalanul áll rendelkezésre a betöltendő állásokat hirdetni óhajtó földbirtokosoknak is, ha *egyesületünk tagjai sorába lépnek.*

Betöltendő állások.

Ajánlatok az ügyvezetőséghez küldendő.

107. Hevesmegyében fekvő 2000 holdas birtokra keresetük egy oly erélyes, hosszabb gyakorlattal bíró, intelligens, nős, fiatal ember, aki a gazdaság összes ágainak alapos ismerete mellett az erdészet, szőlészet és borászatban is kellő jártassággal bír.

108. Szabolcsmegyei gazdaságba 1902. év jan. 1-re gazdasági v. földműves-iskolát jó sikerrel végeztetett, keresztény gazdatiszt kerestünk; aki kellő gyakorlattal bír s a szőlőmivelés és kezelésben is

jártas. Fizetés: teljes ellátás s havi készpénz fizetés megállapodás szerint. Sajátkezüleg irt s bizonyítványmásolatokkal felszerelt pályázatok f. é. nov. 1-ig az ügyvezetőséghez küldendők.

108. Abauj-tornamegyei 600 holdas gazdaságba 30—45 éves, nőlen, tót nyelvet bíró egyén keresetük. Évi fizetése egyelőre 240 korona és teljes ellátás. Az állás azonnal, vagy f. é. december 1-én is elfogadható.

Állást keresők.

Főtiszt, kezelői vagy intézői állás betöltésére ajánlkoznak.

324. Gazdatiszt, ki felsőbb gazdasági tanintézetet és kereskedelmi akadémiát végzett, azonkívül a gazdaság terén az ország egyik legnagyobb uradalmában 16 évig működött s ez utóbbi 9 éven át mint főtiszt; megfelelő állást keres bármikor belépésre. Beszél magyarul, németül és románul.

325. Egy minden tekintetben megbízható, magyar-óvári akadémiát kitűnő sikerrel és az érdekes vizuális feladatokat végzett 44 éves, román. kath. családos egyén azonnali belépésre gazdatiszt állást keres. A tejjgazdaságok vezetésében, dohány-, cukorrépa-termesztésben, állattenyésztésben, könyvvezetésben, szeszgyártásban, téglagyártásban és borászatban teljes jártassággal bír, melyről 20 évi gyakorlata van. Beszél magyarul, németül és tótul.

326. 44 éves, ev. ref. vall., nőlen okl. gazdatiszt 20 évi gyakorlattal alkalmazást keres. Állását bármikor elfoglalhatja.

327. M.-óvári gazd. akadémiát végzett fiatal gazdatiszt, ki az ország egyik első uradalmában több mint két év óta gyakorlatilag és az irodai teendőiben képezi magát, állását változtatni óhajtván, f. évi október hó 1-re megfelelő alkalmazást keres. Meghívásra bemutatkozik.

328. Segéd-tiszt vagy irtóki állást keres, lehetőleg a felvidéken, 28 éves román. kath. vall., kassai gazd. tanint. szeszgyártási és felsőbb szőlő- és borszemeszgyártási tanfolyamot végzett nőlen gazdatiszt. Beszél magyarul, németül és tótul.

329. Kezelőtiszt állást keres f. é. október 1-re a gazdaság minden ágában jártas, 10 évi gyakorlattal bíró, 32 éves, nőlen, ev. ref. vall., földművesiskolát végzett egyén.

330. Irtóki, vagy gyakorlonoki állást keres erdő- és mezőgazdaságnál egy 23 éves, nőlen, r. kath. vall. m. kir. erd. szakiskolai tanuló, ki az eddigi vizsgákról a legjobb osztályzatokkal s mezőgazdaságnál három évi gyakorlattal bír.

331. Hadkötelezettségének eleget tett, 31 éves, román. kath. vall., nőlen, földműves- és tejjgazdasági iskolát végzett egyén megfelelő állást keres.

332. Azonnali belépésre alkalmazást keres 27 éves, ref. vall. földműves és tejjgazdasági iskolát végzett, gyakorlattal bíró nőlen egyén.

333. 41 éves, ev. ref. vall., nős, 18 évi gyakorlatlalt, magyar és tót nyelvet bíró egyén mielőbbi belépésre állást keres.

334. Ispáni állást keres keszthelyi tanintézetet végzett, 41 éves, nős, görög keleti vall., magyar, tót, szerb és román nyelvet bíró gazdatiszt. Gyakorlata 16 év.

335. Ispáni állást keres mielőbbi belépésre, 33 éves, nőlen, r. kath. vall., 14 évi gyakorlattal és a magyar, német és tót nyelvet bíró gazdatiszt.

336. Irtóki vagy segéd-tiszt állásra ajánlkozik földműves-iskolát végzett, magyar és román nyelvet bíró nőlen egyén.

Az előbb közölt állás-keresőkön kívül irodánkban több, *tanintézetet egyáltalán nem végzett és több, földművesiskolát végzett gazda van* előjegyezve, a kik nagyrészen önnálló, rendelkező tiszt állásokra pályáznak, részben irtóki és segéd-tiszt állások betöltésére ajánlkoznak. Bizonyítványmásolataik irodánkban megtekinthetők, illetve kívánatra érdeklődőknek bérmentve megküldhetők.

Országos gépész-egyesület szakavatott gépészeket minden időben felvesz és elhelyez. Közlönye: „Magyar Gépipar” évi előfizetési ára 8 korona, Budapest, VII. Akácfa-utca 3. sz.

Kedvezmények egyesületi tagok részére.

1. Politikai napilapok, szakközlönyök, szepirodalmi és éleczlapok.

A kedvezményt adó lapokra a „Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének” tagjai kedvezményes áron, az egyesületi iroda útján fizethetnek elő.

Állategészség. Folyóirat állategészségügyi és állattenyésztési ismeretek terjesztésére. Szerkeszti dr. Rácz István. Kiadóhivatal Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 28. Előfizetési ára 3 frt, tagjainknak 1 frt 50 kr., árengedmény 50%.

Budapest. Képes politikai napilap. Kiadóhivatal Budapest, Sarkantus-u. 3. Előfizetési ára egy évre 12 frt. Tagjainknak 9 forint, árengedmény 25%.

Borászati Lapok. XXX. évfolyam. Szerkeszti Baross Károly. Előfizetési ára egy évre 5 frt, fél év 2 frt 50 kr. Tagjainknak egészévre 4 frt, fél év 2 frt. 20%.

Egyetértés. Polit. napilap. Kiadóhivatal Budapest, IV., Papnövelde-utca 8. 32-ik évfolyam. Előfizetési ára 20 frt helyett, 14 frt, árengedmény 30%.

napilap. Kiadóhivatal Budapest, VI. Teréz-körút 23. Egész évre 14 frt helyett

12 frt, félévre 7 frt helyett 6 frt, negyedévre 3 frt 50 kr. helyett 3 frt. 14%.

Gyárosok és kereskedők.

Bächer Rudolf. Budapest, VII., Nagymező-utca 68. Ékek és egyéb talajművelő eszközök, áreng. 10%.

Brázy Kálmán. Budapest, IV., Muzeum-körút 23. Fűszer- és gyarmatárak után 2%, sós-borszesz, 20%.

Brüner Testvérek. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. Lámpák, lámparészek és lámpások, 10%.

Calderoni és tsa. Bpest, Váci-utca 30. Optikai tárgyak, szemüvegek, látóeszközök, hőmérők 10%.

Ditmar R. Budapest, V., Fürdő- és Nádor-utca sarok. Lámpák, lámparészek, lámpások, áreng. 5%.

Dóna Dömötör és Fia. Budapest, IV., Mária-Valéria-utca. Papír, írószerek, nyomtatványok és följegyzési könyvek raktára, áreng. 5%.

Elsinger M. J. és fia. Budapest, V., Thonet-udvar. Vizmentes szövetek, ponyvák, zsákok, kendertömlők, esőköpenyeg és gazdasági sátorok, árengedmény 5%.

Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-társ. Budapest, Andrassy-u. 14. gazd. gépek, tizedes és százados mérlegek 10%.

Feldmann és Kádár. Budapest, VI., Teréz-körút 34. Műszaki és gazdasági kellékek, számszámok, fúreszek és reszelők. Orosz és amerikai henger- és gépolajok, olíva gépolaj, 15%.

Freund A. és Fia. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. Nyerges, lószerszámok, bórondók és utitáskák, lópokróczok, istálló- és tisztító szerek, 5%.

Fuchs G. Budapest, VII., Károly-körút 1. Gazdasági gépek, tizedes és százados mérlegek, árengedmény 5%.

Geitner és Rausch. Budapest, Andrassy-ut 8. Háztartási és konyhafelszerelési cikkek 10%, műszaki számszámok, munkagépek, kutszivattyúk, tüző-oltó-fecskendők és tüző-oltó-felszerelésekből az áru és vételhez képest 5—10%-ig.

Groag Lipót fia. Budapest, VI., Váci-körút 43. Uri és női fehérnemű, férfi ingek, gallérok, kélzélők, zsebkendők; fűzők és kötött áruk, stb. áreng. 6%.

Glass és Társa. Budapest, IV., Muzeum-körút 5. Uri fehérnemű, vízhatlan esőköpenyek, Jaeger-áruk, árengedmény 5%.

Hatschek Emil. Budapest, Andrassy-ut 13. Látószerek és norinbergi diszműáruk, árengedmény 10%.

Huzella M. Budapest, Váci-utca 1. Vadászkellékek és vadászkellékekből (töltények kivételével) 5%.

Kánitz C. és Fia. Budapest, Dorottya-utca 10. Papír- és írószerek, nyomtatványok, amerikai írógépek, árengedmény 10%.

Kontur Alajos. Budapest, IV., Lipót-utca 10. Üveg és porcellán készletek és használati edények; képezetek és tábla-üveg raktár, áreng. 10%.

Kühne Ede Moson. Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Kizárólag hazai gyártású gazdasági gépek és eszközök gyári árából, 10%.

Kirner József. Budapest, IV., Szervita-tér 2. Vadászkellékek és vadászkellékek, forgópisztolyok stb.-ből (töltények és egyéb löszerek kivételével) 10%.

Kunz József és társa. Budapest, V., Deák-tér 1. Vászón, fehérnemű, szőnyeg és pokrócz áruk 5%.

Károlyi György. Budapest, V., Dorottya-u. 10. Papír, író- és rajzszerek, 10%.

Kertész Jenő. Budapest, Kerepesi-ut 8. Dismű-áruk és uri divatárak, 10%.

Konta és Kaloszek. Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. Vászón, fehérnemű, női és uri divatcikkék, szövött-áru, árengedmény 5%.

Lakos Nándor Friedländer József mezőgazdasági gép- és szélmotor- és szivattyúgyár magyarországi vezérképviselete és főraktára Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. sz. Árengedmény 15—17%.

Leitersdorfer D. és Fia. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. Kész férfi és női ruha-raktár, ruha szövetek, árengedmény 5%.

Lászlóczy Gyula. Budapest, IV., Egyetem-u. 7. Férfi és női ruha-raktár, 5%.

Molnar és Moser. Budapest, Koronaherceg-utca 9. Illatszerek, szappanok, háztartási és gazdasági cikkek, gyógyárak, vegyszerek, kőtiszterek, árengedmény 10%.

Magyar fém- és lámpa-áru gyár r.-t. Budapest, V., Gizellatér 1., VI., Teréz-körút 1., VIII. Üllői-ut 2. Pozsony, Lőrincz-kapu-u. 1. és Kolozsvár, Hid-u. 20. sz. Lámpák, lámparészek, lámpások árengedmény 10%.

Melichar Ferencz. Budapest, Nagymező-utca 68. Vetőgépek, áreng. 10%.

Neoschil Alajos. Budapest, IV., Váci-utca 27. Kötőszerek és sebeszeti cikkek, sérvkötők, gummi-különlégek, 10%.

Rigler József Ede. Papírneműgyár részv.-társ. Budapest, Erzsébet-tér 19. Írószerek, irasztali berendezések, gazdasági nyomtatványok és könyvek, 10%.

Radwaner és Rónaimag. kereskedők, J. C. Schmidt erfurti magtermelő, német cs. és kir. udv. szállító, egyedüli magyarországi főraktárosai, Budapest, V., Nádor-u. 8. egyesületünk tagjainak a világhírű erfurti magvak árjegyzéki árából 5%-ot engedélyeznek.

Szántó és Glass. Budapest, IV., Muzeum-körút 37. Uri fehérnemű, ingek, kélzélők, gallérok, áreng. 5%.

Szenássy és Reimann. Budapest, IV., Ferencziktér 9. Papír, irodai felszerelések, nyomtatványok, levéldobozok, áreng. 10%.

Szőnyegház. Budapest, IV., Károly-körút 26. Szőnyegek, függönyök, terítők, ágyneműk, vasbutorok, pokróczok és lakásberendezési cikkek 10%.

Szücs Zsigmond. Budapest, VI., Nagymező-utca 68. Széna-gyűjtők, trieurók, rosták, tengeri morzsolók, szécskavágók, darálóok járgányok, borsajtók és vízők, mérlegek s egyéb gazdasági eszközök, áreng. 12%.

Az országos magyar gazd. egyesület tulajdona.